

ČERNOBILJ, A NE ČERNOBIL

RADMILO MAROJEVIĆ

Filološki fakultet, Beograd

Stručni rad

Primljen: 23. septembra 1987.

Prihvaćen: 29. oktobra 1987.

Da li bi po pravilima transkripcije ukrajinski toponim trebalo prenositi u obliku *Černobilj* ili u obliku *Černobil*, s obzirom na šarolikost u sredstvima javnog informisanja?

Na pitanje se može dati jasan odgovor: transkripcija *Černobil* ne odgovara izvornom ruskom, odnosno ukrajinskom obliku, nego je nastala preko jezika posrednika u kome se ne razlikuje /lj/ i /l/.

Černobilj je praslovenski toponim nastao od ličnog imena *Čьrnobyľь* pomoću posesivnog sufiksa *-jь: *Čьrnobyľьjь* (= *Černobilov*) *gorodь*. Prema tome, finalni suglasnik osnove /lj/ u njemu je nastao jotovanjem, što znači da je reč o etimološkom, a ne o sekundarnom /lj/. Isti takav pridev imamo u nazivu verskog praznika *Ivanjdan*: *Ivanjь* (=Ivanov) *dьнь*¹.

Postoji, doduše, i tumačenje po kome je toponim nastao po nazivu biljke *чернобыль*, što ne utiče na transkripciju, ali se takvo tumačenje graniči sa narodnom etimologijom. Antroponimsko poreklo naziva, koje je najpre obrazložio poljski onomastičar R o s p o n d, danas je opšteprihvaćeno².

Pitanje je, međutim, da li toponim treba transkribovati kao *Černobilj* prema ruskom *Чернобыль* ili *Čornobilj* prema ukrajinskom *Чорноби́ль*. S obzirom na to da je reč o staroruskom (opšteistočnoslovenskom) toponimu, koji je nastao pre formiranja posebnih istočnoslovenskih jezika, opredelićemo se za *Černobilj* jer je toponim i u staroruskom glasio *Чернобыль*.

¹ O postanku ovog toponima pisao sam nedavno u monografiji *Посесивные изведения у староруском языку. Антропонимски систем. Топонимија. »Слово о полку Игореве«* (Београд, 1985, стр. 74).

² Ovo tumačenje prihvataju i autori *Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі*, Київ, 1985, стр. 174).